

Maaperä kuntoon ohjelma, Vetelin vanha suojeluskunta

TEKLTk 25.01.2023 § 13
214/11.05.04/2022

Viite: Tekninen lautkaunta § 9, 2022

Valmistelija ympäristötarkastaja Pia-Lena Närhi

Asia Maaperät kuntoon ohjelmassa toteutetaan valtakunnallista pilaantuneiden maiden riskienhallintastrategiaa (PIMA-strategiaa). Tavoitteena on tunnistaa merkittävät pilaantuneet alueet ja saada riskit kestäväällä tavalla hallintaan sekä puhdistamaan alueita vuoteen 2040 mennessä. Ympäristöministeriö on keskittänyt ohjelman toteuttamisen Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle (PIR-ELY). Tutkimuskohteet valitaan Maaperän tilan tietojärjestelmästä (MATTI), josta yhteistyössä paikallisen ELY-keskuksen (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus) kanssa priorisoidaan selvittämisen- ja puhdistamiskohteet vuosittain.

Pirkanmaan ELY-keskus esitti 2022 kohteeksi Vetelin kunnan keskustassa sijaitsevan entisen suojeluskunnan ampumaradan. Ampumarata sijaitsee Pitkäkankaan pohjavesialueella. Kohdekiinteistön omistaa Kiinteistö Oy Vetelinraitti. Järjestämiseen käytettävä määräraha sekä tutkimukset kustannetaan kokonaisuudessaan valtion varoin.

Vetelin kunnassa sijaitsevalle vanhalla suojeluskunnan ampumaradalla tehtiin ympäristötekniisiä maaperätutkimuksia syksyllä 2022.

Tiivistelmä loppuraportista

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, onko vanhan ampumarata-alueen toiminnasta aiheutunut pilaantumista kohteen maaperälle. Tutkimuksessa otettiin yhteensä 25 lapionäytettä, joista kaikista mitattiin metallimetallipitoisuudet (As, Cu, Pb, Zn) XRF -kenttämittarilla. Laboratoriossa analysoitiin kahdeksasta näytteestä metallien pitoisuudet. Yhdestä näytteestä määritettiin metallien liukoisuudet. Pitoisuudet analysoitiin laboratoriossa akkreditoituilla menetelmillä.

Tutkimuksen tuloksena todettiin, neljässä tutkimuspisteessä ylemmät ohje arvot ylittävät lyijypitoisuudet, ja yhdessä tutkimuspisteessä kuparin pitoisuuksien ylityksiä. Haitta-ainepitoisuudet sijaitsevat maan pintakerroksessa 0-0,5 metrin syvyydellä maanpinnasta. Tutkimustulosten perusteella kupari ja lyijy eivät ole maaperässä liukoisessa muodossa. Tutkimuksella saatiin melko varmasti rajattua pilaantuma koskemaan vanhan ampumarata-alueen suojavallia.

Haitta-ainepitoisia maa-aineksia on noin 50 m² alueella noin 100 t.

Alueelle asennettiin pohjavesiputki, josta otettiin kaksi kertaa pohjavesinäytteitä. Pohjaveden kokonaismetallien ja liukoisten metallien pitoisuudet olivat pieniä.

Tehdyn riskitarkastelun perusteella lyijyn ja kuparin pitoisuudet ampumarata-alueen suojavallissa muodostavat terveystarpeen, mikäli vallin alueella oleillaan tai maita kaivetaan. Lyijystä ja kuparista aiheutuu mahdollinen kulkeutumisariskin pohjaveteen, mikäli pH-olosuhteiden muuttuminen happamammaksi. Koska altistumista kuten mm. lasten leikkiminen ja maankaivaminen alueella ei voida poissulkea, ehdotetaan

että pilaantuneet maat suojavallista kaivetaan pois ja kuljetetaan asianmukaiseen loppusijoituspaikkaan.

Ennen kunnostuksen aloitusta tulisi ottaa vallin pohjoispuolelta muutama varmistusnäyte, jotta pilaantuma voidaan näyttein varmasti rajata koskemaan suojavallia. Kunnostus edellyttää PIMA-ilmoituksen laadintaa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle.

Kunnostuksen aikana kaivutyön etenemistä tulee olla ohjaamassa ympäristötekniinen valvoja. Massanvaihdon lopputulos on varmistettava jäännöspitoisuusnäyttein.

Esittelijä	Tekninen johtaja Uusitalo Tero
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta merkitsee asian tiedoksi saaduksi
Päätös	Hyväksyttiin
